

ΔΙΑΣΑΦΗΝΙΣΕΙΣ

Τ Μ Η Μ Α
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ 1999-2000

ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

CARNAP ΚΑΙ QUINE	Άσκηση - ΦΙΛΣ 027
<i>Γιώργος Ρουσόπουλος</i>	<i>Πέμπτη 11:30, Σ 2</i>
Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΑΡΕΤΗΣ ΣΤΟΝ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ	Άσκηση - ΦΙΛΣ 028
<i>Ανδρέας Λέμπεντεφ</i>	<i>Τρίτη 5:30, Σ 1</i>
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ	Παράδοση (Υ) - ΦΙΛΣ 100
<i>Σταυρούλα Τσινόρεμα</i>	<i>Δευτέρα 5:30, Δ 7</i>
ΑΡΧΑΙΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ ΝΟΥ	Παράδοση - ΦΙΛΣ 103 (Ν.Κ. 260.1)
<i>Αντρέας Λέμπεντεφ</i>	<i>Δευτέρα 11:30, Σ 1</i>
Η ΠΛΑΤΩΝΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ	Παράδοση - ΦΙΛΣ 121 (Ν.Κ. 264.1)
<i>Βασίλης Κάλφας</i>	<i>Δευτέρα 11:30, Δ 2 -Β</i>
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΝΕΟΤΕΡΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ	Παράδοση (Υ) - ΦΙΛΣ 160 (Ν.Κ. 180)
<i>Μαρία Βενιέρη</i>	<i>Δευτέρα 5:30, Δ 3 -7Α</i>
<p>Αντικείμενο της παράδοσης είναι η φιλοσοφική σκέψη των νεότερων χρόνων, από την Αναγέννηση ως τον Kant. Έμφαση θα δοθεί στο έργο των ορθολογιστών φιλοσόφων του 17^{ου} αιώνα (Descartes, Spinoza, Leibniz) και των βρετανών εμπειριστών του 18^{ου} αι. (Locke, Berkeley, Hume), καθώς και στην κριτική φιλοσοφία του Kant. Θα εξετασθούν επίσης τα κεντρικά ζητήματα ηθικής και πολιτικής φιλοσοφίας της εποχής του Διαφωτισμού.</p> <p>Βασική βιβλιογραφία: Ν. Αυγελής, <i>Εισαγωγή στη φιλοσοφία</i> (Θεσσαλονίκη: Κώδικας, 1998). Fr. Chatelet, (επιμ.), <i>Η φιλοσοφία</i>, τόμ. Β'-Γ' (Αθήνα: Γνώση, 1984-85). Encyclopédie de la Pléiade, <i>Ιστορία της φιλοσοφίας: Η καντιανή επανάσταση</i> (Αθήνα: ΜΙΕΤ, 1987). B. Russell, <i>Ιστορία της δυτικής φιλοσοφίας</i>, τόμ. 2 <i>Νεότερη φιλοσοφία</i> (Αθήνα: Αρσενίδης, χχ.). W. Windelband - H. Heimsoeth, <i>Εγχειρίδιο ιστορίας της φιλοσοφίας</i>, τόμ. Β'-Γ' (Αθήνα: ΜΙΕΤ, 1982-85).</p>	
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΚΑΡΤΕΣΙΑΝΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	Παράδοση - ΦΙΛΣ 172 (Ν.Κ. 281.1)
<i>Θόδωρος Πενολίδης</i>	<i>Δευτέρα 5:30, Σ 2</i>
<p>Σκοπός της παράδοσης αυτής είναι η παρουσίαση των φιλοσοφικών αντιλήψεων του Ντεκάρτ, ο οποίος δικαιολογημένα θεωρείται ο ιδρυτής της νεότερης φιλοσοφίας. Η κατά μέθοδον αμφιβολία, η σημασιολογική ανάλυση και η σύνθεση των εννοιών, το καρτεσιανό επιχείρημα για την ύπαρξη του εξωτερικού κόσμου εντάσσονται στα πλαίσια της καρτεσιανής μεθοδολογίας, ως της έρευνας για το ασφαλές κριτήριο της γνώσης.</p>	

ΩΦΕΛΙΜΙΣΜΟΣ

Παράδοση - ΦΙΛΣ 210 (Ν.Κ. 286.1)

Γρηγόρης Μολύβας

Τρίτη 2:30, Σ 2

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΦΩΤΟΣ

Παράδοση - ΦΙΛΣ 258 (Ν.Κ. 213.1)

Γιώργος Γραμματικάκης

Τετάρτη 11:30, Δ 2 -Α

Η ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΜΕΤΑ ΤΟΝ NIETZSCHE

Παράδοση - ΦΙΛΣ 266 (Ν.Κ. 250.1)

Αθηνά Μιράσγεζη

Παρασκευή 11:30, Αθουσα Μιχελή

Η αισθητική φιλοσοφία του Nietzsche αποτελεί τομή στην ιστορία της αισθητικής: α) επηρέασε σημαντικά τις πρωτοπορίες του 20ου αιώνα, β) επέστρεψε στην άποψη του Kant ότι η τέχνη αναζητά την αλήθεια και γ) ανέτρεψε την πλατωνική καταδίκη της τέχνης - έδωσε μάλιστα το προβάδισμα στην αισθητική έναντι της φιλοσοφίας. Αφού το έργο του καλλιτέχνη είναι η αναζήτηση της αλήθειας, τότε ο φιλόσοφος πρέπει με τη σειρά του να γίνει καλλιτέχνης για να αναζητήσει την αλήθεια. "Ο Σωκράτης μουσικός". Η Φιλοσοφία δηλαδή γίνεται αισθητική. (Και η αλήθεια μέθη;) Αν, όμως, ο Nietzsche καινοτόμησε διότι μελέτησε την τέχνη με επίκεντρο τον καλλιτέχνη -και όχι τον θεατή-, δεν τον απασχόλησε καθόλου το ίδιο το έργο τέχνης.

Θα μελετήσουμε τον Freud για να τοποθετήσουμε τον καλλιτέχνη μέσα στο έργο τέχνης. Θα διεισδύσουμε στο έργο τέχνης - ή θα διεισδύσουμε στον καλλιτέχνη μέσα από το έργο του. Εισαγωγή στο ασυνείδητο. Ο Nietzsche ήταν ο πρόδρομος του Freud. Η ψυχαναλυτική θεωρία της τέχνης μάς ενδιαφέρει και για να θίξουμε το Άλλο θέμα: Τρέλα και τέχνη. Δημιουργία και μελαγχολία.

Κατά προτίοπη του Nietzsche, για να κλείσουμε το μάθημα, θα δώσουμε τον λόγο στους καλλιτέχνες. Η αισθητική θεωρία του γάλλου ηθοποιού και κομπάρσου, ποιητή και ζωγράφου, Antonin Artaud καθόρισε το θέατρο του 20ου αι. Σύντομη αναφορά στον ρώσο σκηνοθέτη του κινηματογράφου S.M.Eizenstein, που βρίσκεται για πολλούς πολύ κοντά στον Artaud. Σύντομη αναφορά στον Van Gogh, για τον οποίο έχει γράψει ο Artaud.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ: ΣΥΓΚΛΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΛΙΣΕΙΣ

Παράδοση - ΦΙΛΣ 270 (Ν.Κ. 250.2)

Γιώργος Ζωγραφίδης

Παρασκευή 8:30, Δ 2 -B

"Υπάρχει μια παλαιά διαφορά ανάμεσα στη φιλοσοφία και την τέχνη". Αυτή η διαφορά αποτελεί αντικείμενο της παράδοσης, η οποία επιχειρεί τομές στο κοινό πεδίο και στα όρια των δύο περιοχών. Πρώτα θα εκτεθεί η προβληματική για τη σχέση φιλοσοφίας και τέχνης και στη συνέχεια θα παρουσιασθούν -όσο είναι δυνατόν- μέσα από τα σχετικά κείμενα- μερικές στιγμές της ιστορίας της φιλοσοφίας και των ιδεών, στις οποίες η ένταση ανάμεσα στη φιλοσοφία (τη σκέψη γενικότερα) και την τέχνη αποδείχθηκε γόνιμη:

- Η μεταφυσική και πολιτική προοπτική του Πλάτωνα και η αρνητική στάση του προς τις εικαστικές τέχνες.
- Η συμπίεση ωραίου και ιερού στη φιλοσοφία των μέσων πλατωνικών και στη δεύτερη σοφιστική.
- Η αναγωγική λειτουργία της τέχνης στον νεοπλατωνισμό.
- Η ιδεολογική κριτική της αρχαίας ελληνικής τέχνης από την Πατερική σκέψη και η απαίτηση της εικόνας για επιβολή στον λόγο -με κορύφωση την εικονομαχική διαμάχη.
- Οι δομικές αναλογίες της σχολαστικής φιλοσοφίας με την γοθική αρχιτεκτονική.
- Η ανάγνωση του Cézanne από τον Merleau-Ponty, ως παράδειγμα ανάδειξης της τέχνης σε προκαταγοριακή σύλληψη του κόσμου.

Βασικά κείμενα & βιβλιογραφία: Πλάτων, *Πολιτεία* 10ο βιβλίο. Δίων, *Περί κάλλους*. Πλωτίνος, *Περί του καλού*. Ιωάννης Δαμασκηνός, *Υπέρ των εικόνων*. M. Merleau-Ponty, *Η αμφιβολία του Σεζάν* (Αθήνα: Νεφέλη, 1991). C. Clerc, *Les théories relatives au culte des images* (Παρίσι 1915). E. Panofsky, *Gothic architecture and scholasticism* (Νέα Υόρκη: Meridian, 1951 [και ανατ.]). Γ. Ζωγραφίδης, *Εικαστική φιλοσοφία* (Αθήνα: Ελληνικά γράμματα, 1998).

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

Παράδοση - ΦΙΛΣ 290 (Ν.Κ. 140)

Κωνσταντίνος Καβουλάκος

Τρίτη 11:30, Δ 3 - 7Α

Υποχρεωτικό μόνο για τους πρωτοετείς

Το μάθημα έχει ως στόχο την εισαγωγή στα βασικά ζητήματα της νεώτερης πολιτικής και κοινωνικής φιλοσοφίας. Εκκινώντας από την παράδοση που θεμελίωσαν οι αρχαίοι στοχαστές θα προχωρήσουμε στην εξέταση κεντρικών μορφών της πολιτικής και κοινωνικής φιλοσοφίας των νεώτερων χρόνων, οι τοποθετήσεις των οποίων αποτελούν παραδειγματικές απαντήσεις στα κύρια φιλοσοφικά ερωτήματα που θέτει η πολιτική και ηθική συγκρότηση της ανθρώπινης κοινωνίας. Θα γίνουν εισαγωγικές αναφορές στο έργο των Μακιαβέλι, Χομπς, Λοκ, Ρουσσώ, Χέγκελ και Μαρξ, και μια πρώτη επαφή με αντιπροσωπευτικά τους κείμενα.

Βασική βιβλιογραφία: G. Sabine, *Ιστορία των πολιτικών θεωριών* (Αθήνα: Ατλαντίς, χχ.), Π. Κιτρομηλίδης, *Νεότερη πολιτική θεωρία* (Αθήνα: Σάκκουλας, 1996), U. Cerroni, *Η πολιτική σκέψη*, τ. 3 (Αθήνα: Παπαζήσης, 1985).

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ: ΘΕΩΡΙΕΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ	Σεμινάριο - ΦΙΛΣ 389
Γιώργος Ρουσόπουλος	Παρασκευή 11:30, Σ 1
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ ΝΟΥ	Σεμινάριο - ΦΙΛΣ 390
Σταυρούλα Τσινόμερα	Τρίτη 11:30, Σ 1
ΘΕΩΡΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΥ	Σεμινάριο - ΦΙΛΣ 391
Γρηγόρης Μολύβας	Δευτέρα 2:30, Σ 1
ΩΡΑΙΟ ΣΑΝ ΟΝΕΙΡΟ	Σεμινάριο - ΦΙΛΣ 392
Αθηνά Μιράσγεζη	Πέμπτη 5:30, Σ 2
<p>Ονειρευόμαστε. Δεν ξέρουμε πιο παλιά δημιουργία από το όνειρο. Κάθε κατοπινή δημιουργία του ανθρώπου, οποιαδήποτε πραγματική δημιουργία -με πρώτη και καλύτερη την καλλιτεχνική- δεν μπορεί παρά να έχει τις ρίζες της στην αρχέγονη αυτή άυλη δημιουργία του ψυχικού μας κόσμου· το ξύπνιο εγώ μας μάλλον θα μιμείται τον κοιμισμένο μας εαυτό. Θα μελετήσουμε το όνειρο. Από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα πολλές θεωρίες φιλοδόξησαν να αποκρυπτογραφήσουν τα όνειρα. Ο τρόπος της προσέγγισης διαφέρει σημαντικά, όλες όμως συμφωνούν: κάθε όνειρο κάτι έχει αρχίσει να μας λέει. Τέλος ή αφετηρία, η θεωρία του Freud ότι το έργο τέχνης έχει τη δομή και τη στόφα του ονείρου. Μας ενδιαφέρει όχι μόνο η τέχνη που παραδόθηκε άνευ όρων στο όνειρο -όπως ο σουρρεαλισμός- αλλά και τα έργα εκείνα που σκοπό όρισαν μέσα τους να κατακλύψουν το όνειρο. Σταματώντας στο όνειρο προχωρούμε τη γνωριμία μας με την τέχνη αλλά και με την ψυχή</p>	
ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟΝ ΚΑΝΤ ΚΑΙ ΤΟΝ ΧΕΓΚΕΛ	Σεμινάριο - ΦΙΛΣ 393
Θόδωρος Πενολίδης	Πέμπτη 5:30, Σ 1
<p>Στην καντιανή και τη εγγεληνική φιλοσοφία κυριαρχεί η αντίληψη ότι η υποκειμενικότητα είναι ο όρος και η εσωτερική σύσταση κάθε δυνατής γνώσης. Την έννοια της υποκειμενικότητας θα διερευνήσουμε στη θεωρητική φιλοσοφία του Καντ (<i>Κριτική του Καθαρού Λόγου</i>) και στην <i>Επιστήμη της Λογικής</i> του Χέγκελ.</p>	
ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΩΣΜΩΣΗ ΣΤΟΝ ΜΕΣΑΙΩΝΑ	Σεμινάριο - ΦΙΛΣ 394
Κωνσταντίνος Κανάβας	Δευτέρα 11:30 Αίθουσα 65Α (Τμήμα Ιστορίας-Αρχαιολ.)
<p>Το σεμινάριο στοχεύει να ανιχνεύσει αμφίδρομες ή μονόδρομες σχέσεις ανάμεσα στον αραβικό και τον βυζαντινό κόσμο και να επιχειρήσει συγκρίσεις, με σημείο αναφοράς φαινόμενα που χαρακτηρίζουν και τους δύο κόσμους σε ορισμένες περιόδους του Μεσαίωνα. Τα θέματα θα αντληθούν από το πεδίο των επιστημών, της τεχνικής, της φιλοσοφίας, της θεολογίας και της τέχνης. Πολύτιμη πηγή θα αποτελέσουν περιγραφές που αναφέρονται σε διαμάχες, πρεσβείες, τελετές και στην οπτική γωνία από την οποία γίνεται η θεώρηση του (εκάστοτε) Άλλου. Η τελική θεματική επιλογή θα εξαρτηθεί από τις εμπειρίες και προτιμήσεις όσων αποφασίσουν να ακολουθήσουν τα ίχνη των συναντήσεων, να συγκρίνουν πηγές και να εμβαθύνουν στις διεργασίες πρόσληψης ή απόρριψης, αφομοίωσης ή μεταλλαγής των διαφόρων πολιτισμικών στοιχείων.</p> <p>Βασικές γνώσεις αραβικής και βυζαντινής ιστορίας -όπως και αν αποκτήθηκαν- θα είναι πολύ χρήσιμες• για ορισμένα θέματα απαραίτητες. Για την ιστορία της φιλοσοφίας, της επιστήμης και της τεχνικής το σεμινάριο μπορεί να αποτελέσει μια ευκαιρία συγκριτικής πολυπολιτισμικής προσέγγισης.</p> <p>Προτάσεις για θέματα μελέτης:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Φιλοσοφικά ρεύματα (νεοπλατωνισμός, γνωστική φιλοσοφία, μυστικισμός) και διαπλοκή τους με την ισλαμική και τη βυζαντινή θεολογία και επιστήμη. • Παλίμψηστα στην ιστορία της τεχνικής: αυτοκρατορικοί θρόνοι στην Κωνσταντινούπολη και τη Βαγδάτη. • Με το βλέμμα του Άλλου: μάχες, πρεσβείες και τελετές. Υγρόν πυρ: πολιτική και πολεμική τεχνική. • Αρχιτεκτονική και διακόσμηση ανάμεσα σε δύο (τρεις;) κόσμους: το τέμενος των Ομευαδών στη Δαμασκό. • Εικονογράφηση και αντιγραφή χειρογράφων. • Το μεταφραστικό κίνημα της εποχής των Αββασιδών και οι σχέσεις με τις βυζαντινές πηγές. <p>Ενδεικτική βιβλιογραφία: Γ. Ζιάκας, <i>Ο Αριστοτέλης στην αραβική παράδοση</i> (Θεσσαλονίκη 1980). Α. Σαββίδης, <i>Το οικουμενικό Βυζαντινό κράτος και η εμφάνιση του Ισλάμ</i> (Αθήνα: Εστία, 1985). D.D. De Lacy O'Leary, <i>How Greek Science Passed to the Arabs</i> (Chicago 1979). D. Gutas, <i>Greek Thought, Arabic Culture</i> (London: Routledge, 1998). P. Lemerle, <i>Ο πρώτος βυζαντινός ουμανισμός</i> (Αθήνα: ΜΙΕΤ, 1985 [1971]). A. Mieli, <i>La science arabe et son rôle dans l'évolution scientifique mondiale</i> (Leiden: Brill, 1966 [1938]). S. H. Nasr, <i>An Introduction to</i></p>	

Islamic Cosmological Doctrines (London: Thames & Hudson, 1978). G. Strohmaier, "Reception and Tradition: Medicine in the Byzantine and Arab World", στο M.D. Grmek (επιμ.), *Western Medical Thought from Antiquity to the Middle Ages* (Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1998 [1993]).

FRAZER - DURKHEIM - WITTGENSTEIN:
ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ & Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΣΤΙΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ 20^{ου} ΑΙΩΝΑ

Σεμινάριο - ΦΙΛΣ 395

Μαρία Βενιέρη - Αντώνης Γεωργούλας

Τρίτη 11:30, Δ 2 -B

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

ΑΡΧΑΙΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

Σεμινάριο

Αλέξανδρος-Φοίβος Μουρελάτος

ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

Σεμινάριο

Γιώργος Ζωγραφίδης

Πέμπτη 2:30, Σ 1

Η βυζαντινή φιλοσοφία, παραγνωρισμένη κάποτε, αποτελεί τις τελευταίες δεκαετίες έναν από τους πολλά υποσχόμενους τομείς της ιστορικοφιλοσοφικής έρευνας. Σκοπός του σεμιναρίου είναι να παρουσιάσει κριτικά την κατάσταση της έρευνας, τις τάσεις και τις προοπτικές της, καθώς και να προσφέρει μια μεθοδολογική εισαγωγή στη μελέτη της βυζαντινής φιλοσοφίας. Δύο είναι οι βασικοί άξονες: (1) Ο χαρακτήρας της φιλοσοφικής δραστηριότητας στο Βυζάντιο και η φιλοσοφική προβληματική σε παραδοσιακά ζητήματα της μεταφυσικής, της κοσμολογίας και της ανθρωπολογίας, και (2) η πρόσληψη της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας από τους Βυζαντινούς, είτε ως άμεση ή έμμεση επίδραση είτε ως προγραμματική και συστηματική ενασχόληση.

Η ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΣΤΡΟΦΗ ΤΗΣ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ

Σεμινάριο

Κωνσταντίνος Καβουλάκος

Πέμπτη 11:30, Σ 1

Το σεμινάριο έχει ως στόχο τη διερεύνηση της επικοινωνιακής στροφής της παράδοσης της «σχολής της Φρανκφούρτης», την οποία επιτέλεσε ο Γιούργκεν Χάμπερμας. Θα γίνει μια εισαγωγή στην ώριμη κοινωνική κριτική των Χορκχάιμερ και Αντόρνο και τα αδιέξοδά της, ενώπει των οποίων ο Χάμπερμας αναγκάστηκε να προβεί στον μετασχηματισμό του εννοιολογικού οπλοστασίου της κριτικής θεωρίας, με τρόπο ώστε να θεματοποιηθεί η ιδιαίτερη «λογική» που διέπει το κοινωνικό πεδίο των επικοινωνιακών διαδικασιών. Εντός του λεγόμενου «επικοινωνιακού παραδείγματος», γύρω απ' το οποίο θα επικεντρωθεί το σεμινάριο, θα παρακολουθήσουμε την ανάπτυξη δύο βασικών προτύπων της κοινωνικής κριτικής: Του πρώιμου μοντέλου (δεκαετία '60), που στηρίζεται στη γνωσιοθεωρητική θεμελίωση της κριτικής θεωρίας και του ώριμου μοντέλου (δεκαετία '70 και εξής), που στηρίζεται σε μια γενική θεωρία της επικοινωνίας.

Έργα του Χάμπερμας στα ελληνικά: *Αυτονομία και αλληλεγγύη* (Αθήνα: Ύψιλον, 1987), *Κείμενα γνωσιοθεωρίας και κοινωνικής κριτικής* (Πλέθρον 1990), *Ο φιλοσοφικός λόγος της νεωτερικότητας* (Αλεξάνδρεια 1993), *Αγώνες αναγνώρισης στο δημοκρατικό κράτος δικαίου* (Νέα Σύνορα 1994), *Το πραγματικό και το ισχύον* (Νέα Σύνορα 1996), *Η ηθική της επικοινωνίας* (Εναλλακτικές Εκδόσεις 1997).

ΤΟΜΕΑΣ ΘΕΩΡΙΑΣ & ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ II [=ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ]

Παράδοση (Υ) - ΨΥΧΣ 101

Αναστασία Ζήση

Παρασκευή 2:30, Δ 3 -7A

Η συγκεκριμένη εισαγωγή καλύπτει βασική γνώση στα πεδία της κλινικής, κοινωνικής και εξελικτικής ψυχολογίας, καθώς και κλασικές θεωρίες προσωπικότητας. Από το πεδίο της εξελικτικής ψυχολογίας θα καλυφθούν βασικές θεωρίες γνωστικής (ανάπτυξη γνωστικών λειτουργικών και δεξιοτήτων), ατομικής (προσκόλληση, ανάπτυξη κοινωνικής συνείδησης και ηθικότητας) και κοινωνικής (κοινωνικοποιητικοί μηχανισμοί ανάπτυξης σε σχέση με το βιολογικό φύλο και τη γλωσσική ανάπτυξη) ανάπτυξης. Από το πεδίο της κλινικής ψυχολογίας θα καλυφθούν βασικά στοιχεία ψυχοπαθολογίας και θεωρητικά μοντέλα ερμηνείας των ψυχικών διαταραχών (νευρώσεων και ψυχώσεων), ενώ από το πεδίο της κοινωνικής ψυχολογίας θα καλυφθούν κλασικές θεωρίες ερμηνείας της κοινωνικής συμπεριφοράς και βασικές έννοιες, όπως στάσεις, προκατάληψη, επιθετικότητα, συμμόρφωση και

υπακοή, κοινωνική επιρροή. Τέλος, θα παρουσιαστούν κλασικές θεωρίες προσωπικότητας με αναφορές στην ψυχανάλυση, την προσωποκεντρική προσέγγιση του C. Rogers, τις θεωρίες μάθησης και τη θεωρία των προσωπικών ερμηνευτικών κατασκευασμάτων του G. Kelly.

Βασική βιβλιογραφία: Βοσνιάδου, Σ., επιμ. (1999). *Εισαγωγή στην ψυχολογία*, τόμ. Β'. Αθήνα: Gutenberg. Μάνος, Ν. (1997). *Βασικά στοιχεία κλινικής ψυχιατρικής*. Θεσσαλονίκη: University Studio Press. Ποταμιάνος, Γ. (1997). *Θεωρίες προσωπικότητας και κλινική πρακτική*. Αθήνα: Ελληνικά γράμματα. Hayes, N. (1998). *Εισαγωγή στην ψυχολογία*, τόμ. Β'. Αθήνα: Ελληνικά γράμματα. Hewstone, M., Stroebe, W., Codol, J.-P., Stephenson, G.M., επιμ. (1988). *Introduction to social psychology*. Cambridge: Blackwell. Lippa, R.A. (1994). *Introduction to social psychology*. California: CPC.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

Παράδοση - ΨΥΧΣ 110

Κορίνα Κουφάκου

Πέμπτη 11:30, Β 1 -29

Το μάθημα επικεντρώνεται σε βασικά θέματα, έννοιες και ορισμούς του αντικείμενου, όπως κοινωνικές νόρμες, κοινωνικοί ρόλοι, κοινωνική επιρροή, μειονοτική επιρροή, επιθετικότητα κ.ά.

Προαπαιτούμενα: ΨΥΧΣ 100, 101.

Βασική βιβλιογραφία: Δ. Γεωργιάς, *Στοιχεία κοινωνικής ψυχολογίας*. Σ. Παπαστάμου, *Εγχειρίδιο κοινωνικής ψυχολογίας*.

ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ ΒΑΣΗ ΤΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΜΝΗΜΗΣ

Παράδοση - ΨΥΧΣ 252

Σταυρούλα Κυρκούλη

Παρασκευή 11:30, Δ 2 -B

Το μάθημα εξετάζει τους εγκεφαλικούς μηχανισμούς που ελέγχουν τις διαδικασίες της μάθησης και της μνήμης.

Βασική βιβλιογραφία: Σ. Κυρκούλη, *Φυσιολογική βάση της μάθησης και της μνήμης* (σημειώσεις). J.W. Kalat, *Βιολογική ψυχολογία*: κεφ. 13, "Η βιολογία της μάθησης και της μνήμης", τόμ. Β'. Αθήνα: Ελληνικά γράμματα, 1998. N. Hayes, *Εισαγωγή στην ψυχολογία*: κεφ. 5, "Μνήμη", τόμ. Α'. Αθήνα: Ελληνικά γράμματα, 1998. N.R. Carlson, *Physiology of Behavior*: κεφ. 14-15. Allyn & Bacon, 1994. Atkinson et al., *Introduction to Psychology*: κεφ. 8. HBJ, 1993.

Η ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Παράδοση - ΨΥΧΣ 265

Χριστίνα Παπαηλιού

Παρασκευή 2:30, Δ 1 -A

Μελέτες πάνω στη μουσική δραστηριότητα, η οποία συνιστά παγκόσμια ανθρώπινη εκδήλωση, κατεδεικνύουν ότι αυτή είναι δυνατόν να αποκαλύψει ποικίλες πτυχές των γνωστικών και συναισθηματικών λειτουργιών, της διαπροσωπικής επικοινωνίας, αλλά και της φυλογενετικής και οντογενετικής εξέλιξης της γλώσσας. Επιπλέον, στην παρούσα παράδοση εξετάζονται βασικές αρχές της μουσικοθεραπείας, δηλαδή της συστηματικής χρήσης της μουσικής στην αντιμετώπιση όλων των μορφών ψυχοπαθολογίας.

Για την παρακολούθηση της παράδοσης δεν προαπαιτείται οποιαδήποτε γνώση μουσικής.

Βασική βιβλιογραφία: Levman, B.G. (1992). "The genesis of music and language", *Ethnomusicology* 36/2, 147-170. Malloch, S.N. (1999). "Mothers and infants and communicative musicality", *Musicae Scientiae*, υπό δημοσίευση. Meyer, L.B. (1956). *Emotion and Meaning in Music*. Chicago: University of Chicago Press. Seashore, C.E. (1967). *The Psychology of Music*. New York: Dover. Sloboda, J.A. (1985). *The Musical Mind: The cognitive psychology of music*. Oxford: Oxford University Press.

ΟΙ ΑΠΑΡΧΕΣ ΚΑΙ Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΟΛΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΣΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ

Σεμινάριο - ΨΥΧΣ 323

Χριστίνα Παπαηλιού

Πέμπτη 2:30, Σ 2

Στο σεμινάριο θα εξεασθούν οι θέσεις εκπροσώπων της ψυχανάλυσης, του Piaget, καθώς και της θεωρίας της διυποκειμενικότητας του Trevarthen για τη φύση και την εξέλιξη της συμβολικής λειτουργίας στον άνθρωπο. Επιπλέον, θα παρουσιασθούν έρευνες σχετικές με τον ρόλο του συμβολικού παιχνιδιού στη γνωστική και συναισθηματική ανάπτυξη, καθώς και τη μορφή του συμβολικού παιχνιδιού σε περιπτώσεις αναπτυξιακών διαταραχών.

Βασική βιβλιογραφία: Bretherton, I., επιμ. (1984). *Symbolic Play: The development of social understanding*. New York: Academic Press. Noth, W. (1994). *Origins of Semiosis: Sign evolution in nature and culture*. Berlin: de Gruyter. Piaget, J. (1962). *Play, Dreams and Imitation*. New York: W.W. Norton. Ricoeur, P. (1970). *Freud and Philosophy: An Essay on Interpretation*. New Haven: Yale University Press.

ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΧΡΟΝΙΕΣ ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ

Σεμινάριο - ΨΥΧΣ 324

Το σεμινάριο αποβλέπει να εξετάσει εννοιολογικά και μεθοδολογικά ζητήματα που εμπλέκονται στον όρο της ποιότητας ζωής. Θα παρουσιαστούν τα πιο πρόσφατα θεωρητικά μοντέλα ποιότητας ζωής, αλλά και οι νεότερες μεθοδολογικές προσεγγίσεις για την αξιολόγηση της ποιότητας ζωής κυρίως στο πεδίο της υγείας. Οι θεματικές ενότητες που θα καλυφθούν στο σεμινάριο αφορούν (ενδεικτικά): ποιότητα ζωής και χρόνια προβλήματα ψυχικής υγείας, ποιότητα ζωής και καρκινοπάθειες, ποιότητα ζωής και ρευματικά νοσήματα, ποιότητα ζωής και AIDS, ποιότητα ζωής και καρδιο-αγγειακά νοσήματα.

Προαπαιτούμενα μαθήματα: ΨΥΧΣ 100, 101, 264.

Βασική βιβλιογραφία: Bowling, A. (1995). *Measuring disease*. Buckingham: Open University. Zissi, A., Barry, M.M. and Cochrane, R. (1998). "A mediational model of quality of life for individuals with severe mental health problems", *Psychological Medicine* 28, 1221-1230. Renwich, R., Brown, I., Nagler, M., επιμ. (1996). *Quality of life in health promotion and rehabilitation*. London: Sage Publications.

ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΤΗΣ ΜΝΗΜΗΣ

Σεμινάριο - ΨΥΧΣ 325

Σταυρούλα Κυρκούλη

Τετάρτη 2:30, Σ 1

Το σεμινάριο περιλαμβάνει τη μελέτη σε βάθος των διαδικασιών της μάθησης και της μνήμης. Έχει δύο σκέλη: ένα βασικό και ένα κλινικό. Το βασικό σκέλος ασχολείται με πειραματικά μοντέλα που αφορούν στις διαταραχές της μνήμης. Το κλινικό σκέλος ασχολείται με αμνησίες διαφόρων τύπων στον άνθρωπο.

Βασική βιβλιογραφία: Vanderwolf, C.H. & Cain, D.P. (1994), "The behavioral neurobiology of learning and memory: a conceptual reorientation", *Brain Res. Review* 19, 264-297. Agranoff, B.W. (1989), "Learning and Memory", στο *Basic Neurochemistry: Molecular, Cellular and Medical Aspects*, 4^η έκδ., επιμ. G.J. Siegel et al., New York, Raven Press. Butters, N. & Miliotis, P. (1985), "Amnesic Disorders", στο *Clinical Neuropsychology*, επιμ. K.M. Heilman & E. Valenstein.

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑ
ΣΤΟΝ ΧΩΡΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Σεμινάριο - ΨΥΧΣ 326

Κορίννα Κουφάκου

Τετάρτη 5:30, Σ 2

Το σεμινάριο επικεντρώνεται σε καταστάσεις που επηρεάζουν την παραγωγικότητα των εργαζομένων, όπως το σύστημα επικοινωνίας, σύστημα εποπτείας, προστασία προαγωγής κ.ά.

ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ II

Παράδοση - ΚΟΙΣ 101

Νίκος Παναγιωτόπουλος

Πέμπτη 8:30, Δ 6

Στόχος του μαθήματος είναι η περιγραφή του ιδιαίτερου τρόπου με τον οποίο η κοινωνιολογία συλλαμβάνει τον κόσμο, η εξέταση των προβληματικών που επεξεργάστηκαν οι θεμελιωτές του κλάδου, ο προσδιορισμός των θεμελιωδών εννοιών της κοινωνιολογίας και η ανάλυση ορισμένων προβλημάτων που έχουν τεθεί από τις διάφορες μεθοδολογικές ή τεχνικές προσεγγίσεις.

ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ I

Παράδοση - ΚΟΙΣ 132

Αντώνης Γεωργούλας

Δευτέρα 8:30, Σ 1

ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Παράδοση - ΚΟΙΣ 133

Αντώνης Αστρινάκης

Πέμπτη 5:30, Δ 2 -B

Σε αντίθεση με την καθοριστική σημασία της μουσικής στη σύγχρονη κουλτούρα και τις κεντρικές όσο και εκτεταμένες λειτουργίες που επιτελεί στην κοινωνική ζωή γενικότερα, η *Κοινωνιολογία της μουσικής* συνιστά εντελώς καινούργια και υπό διαμόρφωση, αν όχι πειραματική, περιοχή μελέτης που, ακόμη, δεν έχει οριοθετηθεί ουσιαστικά από τη μουσικολογία, την εθνομουσικολογία, την ψυχολογία της μουσικής, τις πολιτισμικές μελέτες και τις μελέτες επικοινωνίας.

Πιο συγκεκριμένα, η Κοινωνιολογία της μουσικής αντιμετωπίζει, ακόμη, τέτοια κρίσιμα θεωρητικά διλήμματα, όπως είναι η διασύνδεση μεταξύ μουσικών, ψυχικών και πολιτισμικών (ή κοινωνικών) διαδικασιών, η αντιστοιχία ή αναντιστοιχία μεταξύ μουσικών και πολιτισμικών (ή κοινωνικών) δομών, η εγγενής ή εξωγενής υφή του μουσικού νοήματος, η διαφορετική εννοιολογικοποίηση (και, επομένως, ανάλυση) γλώσσας και μουσικής (ή γλωσσικού και

μουσικού συμβολικού συστήματος), καθώς επίσης και η σχέση μεταξύ ήχου, νοήματος και συναισθήματος.

Στο μάθημα αυτό, αφού πραγματευθούμε τα προαναφερθέντα ζητήματα, θα επιχειρήσουμε να προσεγγίσουμε τη μουσική εσωτερικά, ως μη αναφορική αλλά αυθυπόστατη μορφή (non-referential form) ανθρώπινης έκφρασης, η οποία ενσωματώνει και μεταφέρει αρχές συμβολικής δόμησης.

Βασική βιβλιογραφία: P.J. Martin, *Sounds and Society: Themes in Sociology of Music*. Manchester & New York: Manchester University Press, 1995. J. Shepherd & P. Wicke, *Music and Cultural Theory*. Cambridge: Polity Press, 1997. H. Becker, *Art Worlds*. Berkeley, LA & London: University of California Press, 1982.

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ

Παράδοση - ΚΟΙΣ 134

Πάνος Πανόπουλος

Δευτέρα 5:30, Δ 2 -B

Σ'αυτή τη σειρά μαθημάτων θα προσεγγίσουμε τα κυριότερα θεωρητικά ρεύματα που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο της κοινωνικής ανθρωπολογίας κατά τις τελευταίες δεκαετίες. Θα εστιάσουμε, ειδικότερα, στον δομισμό, την αμερικανική "πολιτισμική ανθρωπολογία", τη συμβολική ανθρωπολογία, τον δομομαρξισμό, την πολιτισμική οικολογία, τη θεωρία της πρακτικής και τις ποικίλες μετα-δομιστικές θεωρήσεις της κοινωνικής και πολιτισμικής κατασκευής της πραγματικότητας. Θα εξετάσουμε σε ποια σημεία τους οι νεώτερες θεωρητικές κατευθύνσεις συνεχίζουν παλαιότερους θεωρητικούς και μεθοδολογικούς προβληματισμούς και σε ποια τους ανανεώνουν ή διαφοροποιούνται ριζικά από αυτούς. Θα αναφερθούμε, ακόμη, στις ιδιαίτερες θεματικές Περιοχές στις οποίες εστίασε η κάθε θεωρητική κατεύθυνση. Θα εξετάσουμε, επίσης, τις συνάψεις και τις αντιθέσεις ανάμεσα σε ανθρωπολογικές και κοινωνιολογικές θεωρήσεις, συγκρίνοντας τις μεθοδολογικές και αναλυτικές προτεραιότητες και προβληματισμούς των δύο κλάδων. Θα εντάξουμε, τέλος, τις θεωρητικές συζητήσεις που έγιναν τις τελευταίες δεκαετίες στον χώρο της ανθρωπολογίας, όσο και αυτές που γίνονται σήμερα, στο ευρύτερο πολιτικό, κοινωνικό και πολιτισμικό πλαίσιο του τέλους της εποχής της αποικιοκρατίας και της νέας εποχής της "παγκοσμιοποίησης"

ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΤΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Σεμινάριο - ΚΟΙΣ 335

Πάνος Πανόπουλος

Τρίτη 11:30, Σ 2

Στόχος αυτού του σεμιναρίου είναι η μελέτη των σύγχρονων τάσεων στην ανθρωπολογία της μουσικής. Αν, στην κλασική της εκδοχή, η ανθρωπολογία της μουσικής (ή, αλλιώς, εθνομουσικολογία) είναι η μελέτη των κοινωνικών και πολιτισμικών συνιστωσών της μουσικής μέσα στην κουλτούρα αλλά και της μουσικής ως κοινωνικής σχέσης και πολιτισμικού συμβόλου, δηλαδή της μουσικής ως κουλτούρας, οι νεώτερες τάσεις εστιάζουν στην κριτική αναθεώρηση της ίδιας της κατηγορίας της μουσικής, μέσα από διεξοδικές εθνογραφίες του ήχου σε άλλες κοινωνίες. Οι μελέτες αυτές δείχνουν ότι η μουσική δεν είναι παντού και πάντα μια διακριτή καλλιτεχνική μορφή οργάνωσης του ήχου σε μια κουλτούρα, αλλά ότι, αφ'ενός, συχνά συνδέεται άμεσα με τον ευρύτερο ηχητικό περίγυρο κάθε κοινωνίας (π.χ. τους ήχους του φυσικού περιβάλλοντος) και ότι, αφ'ετέρου, η εκάστοτε πολιτισμική λογική της οργάνωσής της υπερβαίνει τα στενά της όρια, για να συμπεριλάβει συμβολισμούς προερχόμενους από ευρύτερα πεδία κοινωνικών σχέσεων και δόμησης της εμπειρίας. Τα ευρύτερα αποτελέσματα αυτής της προβληματικής, η οποία ανανεώνει σημαντικά τόσο την εθνογραφική μελέτη των "άλλων" κοινωνικών όσο και την ανθρωπολογική θεωρία, μπορούν να προεκταθούν και στην κριτική θεώρηση και ανάλυση της Δυτικής κλασικής μουσικής παράδοσης.

ΟΙ ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΟΛΙΚΗΣ
ΑΛΛΗΛΟΔΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΘΝΟΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ

Σεμινάριο - ΚΟΙΣ 337

Αντώνης Ασρινάκης

Παρασκευή 11:30, Σ 2

FRAZER - DURKHEIM - WITTGENSTEIN:
ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ & Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΣΤΙΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ 20^{ου} ΑΙΩΝΑ

Σεμινάριο - ΚΟΙΣ 338 βλ. ΦΙΛΣ 395

Αντώνης Γεωργούλας - Μαρία Βενιέρη

Τρίτη 11:30, Δ 2 -B

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ

Άσκηση (Υ) - ΠΑΙΣ 020

Καλλιόπη Τσάκωνα - Δέσποινα Καρακατσάνη

Παρασκευή 8:30, Σ 1 - Σ 2

ΕΙΔΙΚΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

Παράδοση - ΠΑΙΣ 098

- Διδακτικές αρχές προσέγγισης του λογοτεχνικού κειμένου, με βάση τις σύγχρονες λογοτεχνικές θεωρίες.
  - Ανάλυση και ερμηνεία αντιπροσωπευτικών έργων (πεζών και ποιητικών) νεοελλήνων λογοτεχνών.
  - Η διδασκαλία του ολόκληρου λογοτεχνικού κειμένου στη Μέση Εκπαίδευση.
  - Μέθοδοι αξιολόγησης με βάση τους σκοπούς και τους στόχους διδασκαλίας των κειμένων.
- Προτεινόμενα βιβλία υποδομής: Γ. Σπανός, *Διδακτική μεθοδολογία, τόμος Α΄, Διδακτική του ποιήματος* (Αθήνα 1996). Γ. Παγανός, *Η νεοελληνική πεζογραφία: Θεωρία και πράξη, τόμοι Α΄-Β΄* (Αθήνα: Κώδικας). Θα δίνονται και διαφοροποιημένες σημειώσεις κατά διδακτική ενότητα.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Παράδοση - ΠΑΙΣ 100

Δέσποινα Καρακατσάνη

Πέμπτη 2:30, Δ 6

Αντικείμενο και έννοια της αγωγής (ερμηνεία όρων: αγωγή, παιδεία, εκπαίδευση, διδακτική, μόρφωση, διδασκαλία, μάθηση, παιδαγωγική επιστήμη). Σκοποί -μέσα - παράγοντες αγωγής. Κλάδοι της Παιδαγωγικής επιστήμης. Σύνομη εισαγωγή στη μεθοδολογία της παιδαγωγικής έρευνας. Επιστήμες της αγωγής: συνθήκες αυτονομίας επιστημών αγωγής, επιστημονικότητα παιδαγωγικής επιστήμης, φαινόμενο διεπιστημονικότητας. Η παιδαγωγική επιστήμη στην Ελλάδα. Βασική ορολογία της παιδαγωγικής διαδικασίας: αξιολόγηση, αναλυτικό πρόγραμμα - τύπου curriculum, διαφοροποιημένη παιδαγωγική, διά βίου εκπαίδευση, εκπαίδευση ενηλίκων, λαϊκή επιμόρφωση κά.

Σύνομη ιστορική εξέλιξη της παιδαγωγικής σκέψης (μεγάλοι παιδαγωγοί: αντιλήψεις-πρακτικές), έμφαση στις παιδαγωγικές αντιλήψεις του 20ου αι. (Νέα Αγωγή, μεταρρυθμιστική παιδαγωγική, προοδευτική εκπαίδευση, Σχολείο Εργασίας-ενέργειας, αμφισβήτηση του σχολείου, αποσχολοποίηση, κριτική παιδαγωγική.

Βασική βιβλιογραφία: Γ. Πυργιωτάκης, *Εισαγωγή στην παιδαγωγική επιστήμη* (Αθήνα 1999). Σπ. Κρίβας, *Παιδαγωγική επιστήμη: Βασική θεματική* (Αθήνα 1996). Α. Rebe, *Ιστορία της παιδαγωγικής* (Αθήνα 1996). Ιω. Χριστιάς, *Εισαγωγή στην επιστήμη της αγωγής* (Αθήνα 1994).

ΕΙΔΙΚΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Παράδοση - ΠΑΙΣ 106

Μαρία Κοζαράκη

Τρίτη 5:30, Δ 2 - Β

- Η διδακτική της γλώσσας με βάση τις αρχές της εφαρμοσμένης γλωσσολογίας. Ανάλυση της γλώσσας στο λεξιλογικό, μορφοσυντακτικό και σημασιολογικό επίπεδο.
- Η οργάνωση του προφορικού και γραπτού λόγου (προφορική και γραπτή επικοινωνία).
- Πρακτικές εφαρμογές με βάση τα βιβλία *Νεοελληνική γλώσσα* (τόμοι Α, Β, Γ) του Γυμνασίου και το βιβλίο *Έκφραση-Έκθεση* (τόμοι Α, Β, Γ) του Λυκείου.

Προτεινόμενα βιβλία υποδομής: Ν. Μήτσης, *Η διδακτική του γλωσσικού μαθήματος, από τη γλωσσική θεωρία στη διδακτική πράξη* (Αθήνα: Gutenberg). Χ. Τσολάκης, *Από τα γράμματα στη γλώσσα* (Θεσσαλονίκη: Βάνιας, 1995).

Θα δίνονται και διαφοροποιημένες σημειώσεις κατά διδακτική ενότητα.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Παράδοση - ΠΑΙΣ 136

Ζαχαρίας Παληός

Τρίτη 2:30,

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΜΟΣ

Παράδοση - ΠΑΙΣ 147

Καλλιόπη Πηγάκη

Πέμπτη 11:30, Δ 2 -Β

Μελετάται και αναλύεται η σύγχρονη εκπαιδευτική πολιτική και ο εκπαιδευτικός συνδικαλισμός από το 1993 έως σήμερα. Ο σχεδιασμός του Υπουργείου Παιδείας αντιπαραβάλλεται με τις εκπαιδευτικές θέσεις του συνδικαλιστικού φορέα των καθηγητών της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, καθώς μελετάται παράλληλα το διεκδικητικό πλαίσιο του και η συνδικαλιστική δράση του. Αναλύεται ο εκπαιδευτικός επικοινωνιακός λόγος και διάλογος, ως και η εκπαιδευτική κρίση που εκφράστηκε με τη δήμνη απεργία της ΟΛΜΕ το 1997. Εκπαιδευτικές θέσεις και αντιθέσεις, διαδικασίες διαλόγου και διαπραγμάτευσης μεταξύ ΟΛΜΕ και Υπουργείου Παιδείας, η δραματουργία και η φαινομενολογία της απεργίας αποκαλύπτουν ένα παιχνίδι εξουσίας-γνώσης, που χαρακτηρίζεται από ένταση, υπερβολές, αντιφάσεις, επίδειξη ισχύος, ταπεινώσεις, ανομολόγητες σιωπές και νέες μορφές χειραγώγησης, ένα καθαρά πολιτικό παιχνίδι. Διαπιστώνεται η ταυτότητα και ο ρόλος του συνδικαλιστικού φορέα ως συντελεστή διαμόρφωσης της εθνικής εκπαιδευτικής πολιτικής. Η κριτική παιδαγωγική και η δημοκρατική πολιτική δράση συνιστούν την ευρύτερη θεωρία που προβάλλει ένα αίτημα αντίστασης σε ο,τιδήποτε στρεβλώνει και αλλοιώνει την εκπαιδευτική λειτουργία.

Προτεινόμενο βοήθημα: *Εκπαιδευτική πολιτική και απεργία διαρκείας: Στρατηγικές εξουσίας και ιδεολογικά*

ΦΥΛΟ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ	Σεμινάριο - ΠΑΙΣ 408
Ζαχαρίας Παληός	<i>Δευτέρα 11:30, Σ 2</i>

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ, ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ ΚΑΙ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	Σεμινάριο - ΠΑΙΣ 409
Νίκος Παναγιωτόπουλος	<i>Τετάρτη 5:30, Αίθουσα Μιχελή</i>
<p>Στόχος του σεμιναρίου είναι να αναλύσει με ποιον τρόπο η διακίνηση των ιδεών δεν είναι ανεξάρτητη ούτε των σχέσεων δύναμης μεταξύ των κρατών ούτε των σχέσεων δύναμης μεταξύ των επιστημών. Η κυριαρχία δεν είναι μόνο πολιτική ή οικονομική, αλλά επίσης πολιτισμική.</p>	

ΣΧΟΛΙΚΗ ΨΥΧΟΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ	Σεμινάριο - ΠΑΙΣ 410
Καλλιόπη Πηγιάκη	<i>Δευτέρα 5:30, Σ 1</i>
<p>Εξετάζεται η σχέση της Συμβουλευτικής Ψυχολογίας με την εκπαίδευση και τον ρόλο του εκπαιδευτικού, η ψυχοσυμβουλευτική διαδικασία και σχέση, οι θεωρητικές προσεγγίσεις (μπερριβουριστική, ψυχαναλυτική, ατομικής ψυχολογίας, προσωποκεντρική κτλ.), τα είδη, οι τεχνικές και οι στόχοι της σχολικής ψυχοσυμβουλευτικής. Θα εξεταστεί, επίσης, η σχέση της ψυχοσυμβουλευτικής με τον σχολικό επαγγελματικό προσανατολισμό στο πρόγραμμα σπουδών στο Γυμνάσιο και το Λύκειο.</p> <p>Οι φοιτητές θα κληθούν να επεξεργαστούν ένα θέμα από τις παραπάνω θεματικές, ενώ θα συμμετάσχουν επίσης σε εργαστηριακές ασκήσεις αυτογνωσίας και ανάπτυξης των δεξιοτήτων της ομαδικής ψυχοσυμβουλευτικής.</p> <p>Ελληνικά βιβλία βασικής υποδομής: Μ. Μαλικιώτη-Λοΐζου, <i>Συμβουλευτική ψυχολογία</i> (Αθήνα: Ελληνικά γράμματα, 1994). Χρ. Κοσμίδου & Αθ. Γαλανουδάκη, <i>Συμβουλευτική</i> (Αθήνα: Ασημάκης, 1996). Ε. Δημητρόπουλος, <i>Σχολικός εκπαιδευτικός και επαγγελματικός προσανατολισμός και συμβουλευτική</i> (Αθήνα: Γρηγόρης, 1991). Αρ. Κάντας, <i>Θεωρίες επαγγελματικής ανάπτυξης: Στοιχεία συμβουλευτικής</i> (Αθήνα: Ελληνικά γράμματα, 1991).</p>	

ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ 1999-2000

ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

ΠΑΛΙΟΙ ΚΩΔΙΚΟΙ	ΝΕΟΙ ΚΩΔΙΚΟΙ			
ΦΙΛΣ 027	-	Γ. Ρουσόπουλος	Carnap και Quine	(Α)
ΦΙΛΣ 028	-	Α.Λέμπεντεφ	Θεωρία της αρετής στον Αριστοτέλη	(Α)
ΦΙΛΣ 100	ΦΙ 100	Στ. Τσινόρεμα	Εισαγωγή στη φιλοσοφία (Υ)	(Π)
ΦΙΛΣ 103	ΦΙ 260.1	Α. Λέμπεντεφ	Αρχαία φιλοσοφία του νου	(Π)
ΦΙΛΣ 121	ΦΙ 264.1	Β. Κάλφας	Η πλατωνική θεωρία των ιδεών	(Π)
ΦΙΛΣ 160	ΦΙ 180	Μ. Βενιέρη	Ιστορία της Νεότερης φιλοσοφίας (Υ)	(Π)
ΦΙΛΣ 172	ΦΙ 281.1	Θ. Πενολίδης	Εισαγωγή στην Καρτεσιανή μεθοδολογία	(Π)
ΦΙΛΣ 210	ΦΙ 286.1	Γρ. Μολύβας	Ωφελιμισμός	(Π)
ΦΙΛΣ 266	ΦΙ 250.1	Α. Μιράσγεζη	Η αισθητική μετά τον Nietzsche	(Π)
ΦΙΛΣ 270	ΦΙ 250.2	Γ. Ζωγραφίδης	Φιλοσοφία & τέχνη: συγκλίσεις και αποκλίσεις	(Π)
ΦΙΛΣ 290	ΦΙ 140	Κ. Καβουλάκος	Κοινωνική και πολιτική φιλοσοφία (Υ)*	(Π)
ΦΙΛΣ 258	ΦΙ 213.1	Γ.Γραμματικάκης	Επιστημονική Βιογραφία του Φωτός	(Π)
ΦΙΛΣ 389	-	Γ. Ρουσόπουλος	Φιλοσοφία της γλώσσας: θεωρίες αλήθειας	(Σ)
ΦΙΛΣ 390	-	Στ. Τσινόρεμα	Φιλοσοφία του νου	(Σ)
ΦΙΛΣ 391	-	Γρ. Μολύβας	Θεωρίες κοινωνικού συμβολαίου	(Σ)
ΦΙΛΣ 392	-	Α. Μιράσγεζη	Ωραίο σαν όνειρο	(Σ)
ΦΙΛΣ 393	-	Θ. Πενολίδης	Το πρόβλημα της υποκειμενικότητας στον Καντ και τον Χέγκελ	(Σ)
ΦΙΛΣ 394	-	Κ. Κανάβας	Πολιτισμική ώσμωση στον Μεσαίωνα	(Σ)
ΦΙΛΣ 395	-	Μ. Βενιέρη / Α.Γεωργούλας	Frazer-Durkheim-Wittgenstein: Ανθρωπολογία και η κριτική της στις αρχές του 20ου αι.	(Σ)

Μεταπτυχιακά Σεμινάρια

Α.-Φ. Μουρελάτος	Αρχαία φιλοσοφία
Γ. Ζωγραφίδης	Βυζαντινή φιλοσοφία
Κ. Καβουλάκος	Η επικοινωνιακή στροφή της κριτικής θεωρίας

ΤΟΜΕΑΣ ΘΕΩΡΙΑΣ & ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΨΥΧΣ 101	Αν. Ζήση	Ψυχολογία II [=Εισαγωγή στην ψυχολογία] (Υ)	(Π)
ΨΥΧΣ 110	Κ. Κουφάκου	Εισαγωγή στην κοινωνική ψυχολογία	(Π)
ΨΥΧΣ 252	Στ. Κυρκούλη	Φυσιολογική βάση της μάθησης και της μνήμης	(Π)
ΨΥΧΣ 265	Χρ. Παπαηλιού	Η ψυχολογία της μουσικής	(Π)
ΨΥΧΣ 323	Χρ. Παπαηλιού	Οι απαρχές & η ανάπτυξη της συμβολικ. λειτουργίας. στον άνθρωπο	(Σ)
ΨΥΧΣ 324	Αν. Ζήση	Ποιότητα ζωής και χρόνιες ασθένειες	(Σ)
ΨΥΧΣ 325	Στ. Κυρκούλη	Διαταραχές της μνήμης	(Σ)
ΨΥΧΣ 326	Κ. Κουφάκου	Οργανωτική δομή και παραγωγικότητα στον χώρο εργασίας	(Σ)
ΚΟΙΣ 101	Ν. Παναγιωτόπουλος	Κοινωνιολογία II	(Π)
ΚΟΙΣ 132	Α. Γεωργούλας	Ανθρωπολογική θεωρία I	(Π)
ΚΟΙΣ 133	Α. Αστρινάκης	Κοινωνιολογία της μουσικής	(Π)
ΚΟΙΣ 134	Π. Πανόπουλος	Σύγχρονη ανθρωπολογική θεωρία	(Π)
ΚΟΙΣ 335	Π. Πανόπουλος	Σύγχρονες τάσεις στην ανθρωπολογία της μουσικής	(Σ)
ΚΟΙΣ 337	Α. Αστρινάκης	Οι θεωρητικές προοπτικές της συμβολικής αλληλόδρασης και της εθνομεθοδολογίας	(Σ)
ΚΟΙΣ 338	Α. Γεωργούλας / Μ.Βενιέρη	Frazer-Durkheim-Wittgenstein: Ανθρωπολογία και η κριτική της στις αρχές του 20ου αι.	(Σ)
ΠΑΙΣ 020	Π. Τσάκωνα / Δ.Καρακατσάνη	Διδακτική άσκηση	(Α)
ΠΑΙΣ 100	Δ. Καρακατσάνη	Εισαγωγή στην παιδαγωγική	(Π)
ΠΑΙΣ 106	Μ.Κοξάρáκη	Ειδική διδακτική της νέας ελληνικής γραμματείας & γλώσσας	(Π)
ΠΑΙΣ 098	Μ.Κοξάρáκη	Ειδική διδακτική στη νέα νεοελληνική λογοτεχνία	(Π)
ΠΑΙΣ 147	Π. Πηγάκη	Εκπαιδευτική πολιτική - εκπαιδευτικός συνδικαλισμός	(Π)
ΠΑΙΣ 136	Ζ. Παληός	Ιστορία της ελληνικής εκπαίδευσης	(Π)
ΠΑΙΣ 410	Ζ. Παληός	Φύλο στην εκπαίδευση και την αγορά	(Σ)

ΠΑΙΣ	409	Ν. Παναγιωτόπουλος	Κοινωνική κυριαρχία, διανοητικό πεδίο και διακίνηση των ιδεών και των ανθρώπων στην Ελλάδα	(Σ)
ΠΑΙΣ	410	Κ. Πηγιάκη	Σχολική ψυχοσυμβουλευτική	(Σ)

- Το μάθημα με την ένδειξη Υ* είναι υποχρεωτικό **μόνο** για τους πρωτοετείς
- Οι πρωτοετείς θα δηλώσουν τα μαθήματα του Τομέα Φιλοσοφίας με τον ΝΕΟ κωδικό τους
